

Pápabarsil

- LATIÐ FAMILJURNAR RÁÐA

Tað er altíð gott, at pápar fara í farloyvi. Men barnið hevur fyrst og fremst tørv á mammuni ta fyrstu tíðina, og tað eigur farloyvisskipanin eisini at reflektera. Farloyvisskipanin eigur fyrst og fremst at taka atlit til barnsins tørv, og tí skal farloyvi til mammuna leingjast, áðrenn páparnir fáa meira, heldur Arni Zachariassen, kjakari

STEINAR PÁTURSSON

Tað er einki galið við at økja um farloyvi til pápan. Men skal upphæddin og talið á farloyvsdøgum í skipanini økjast, skal tað fyrst og fremst rættast til mammuna, heldur Arni Zachariassen.

– Farloyvisskipanin reflektarar longu tað, at børnini hava í fyrstuni nógv meira tørv á mammuni. Eg eri nokk so vísur í, at nógvir pápar hava upplivað tað, at tað er so nógv børnini, ið hava tørv á pápanum í byrjanini, tað er heldur mamman. Tað er so mín uppliving.

Arni Zachariassen hevur trý børn og hevur eisini sjálvur verið í farloyvi. Hóast hann hevði fegin vilja verið meira í farloyvi, heldur hann, at mamman skuldi fyrst og fremst fingið fleiri vikur.

– Eg hevði væl tímað meira, mær dámar væl leiklutin sum pápi. Men skulu vit broyta skipanina, so skulu mammurnar fáa meira, áðrenn vit fara at tosa um páparnar, sigur Arni Zachariassen.

Størri fleksibilitet í skipanina

Yvirhøvur heldur Arni Zachariassen, at farloyvisskipanin kundi verið meira fleksibul, enn hon er í dag.

– Eitt er at oyramerkja og siga, at hesin og hasin skulu hava so og so nógv. Men eg skilji ikki, hví vit skulu gera skipanina minni

fleksibla. Hví skal tað vera antin ella? Hví kunnu vit ikki siga, at hetta tað dagatalið, sum tit fáa? Ella loyva foreldrum at verða "slúsað út" aftur, soleiðis at mamman kann vera í farloyvi hálva tíð?

Skipanin hevði verið frægari, um mammurnar kundu fara út aftur á arbeiðsmarknaðin so við og við, sum umstøðurnar loyvdur, sigur Arni Zachariassen. Samstundis ger hann eisini greitt, at við fleksibiliteti hevði skipanin kunna hjálpt meira undan føðing.

Sum er fáa mammurnar ein mánaða í farloyvi áðrenn føðing. Stendur illa til, kunnu tær tó sjúkrameldast, soleiðis at tíðin heima verður longri, men rættast hevði verið, at farloyvisskipanin loyvdur longri tíð heima frá arbeiði undan føðing.

– Eg kenni fleiri mammur, sum hava havt tað av hundan og til til arbeiðis, tí tær hava havt ein kompliseraðan graviditet.

Hví kunnu vit ikki gera tað meira fleksibult at fáa meira farloyvi áðrenn barnsburð, spyr Arni Zachariassen og leggur aftrat, at tað tilboðið kundi eisini verið til páparnar.

Inntriv í frælsið hjá familjum

Arni Zachariassen metir, at familjan man vera best skikkað at meta um, hvønn tørv tær hava í mun til farloyvi, og sostatt gevur tað heldur ikki meining, at tað almenna skal inn at avgerða, hvussu nógv tíð foreldrini fáa hvør sær.

– Hví oyramerkja yvirhøvur? Hví ikki geva familjuni so og so nógv tíð í farloyvi, og so má hon sjálv finna útav tí? Summi siga so, at so høvdu páparnir tikið enn minni farloyvi. Tað kann so væl vera, men kanska vit skulu virða avgerðirnar, ið familjurnar taka. Eg veit ikki heilt, hvat fólk eru bangin fyri í tí førinum.

Metir tú, at tað er inntriv í

frælsið hjá tí einstaka og hjá ørum, at farið verður inn at siga, hvussu leingi tey sleppa at vera í farloyvi hvør sær?

– Tað er tað. Men eg haldi ikki, at frælsið hjá tí einstaka vaksna er tað, sum er umráðandi her. Tað er tørvurin hjá børnunum. Og eg eri heilt við uppá, at børn hava tørv á pápum, men tað er ikki pápin, sum er mest umráðandi fyrstu tíðina í lívinum hjá einum barni. Tað er mamman, sum er primeri umsorganarpersónurin, bæði fysiskt og kensluligt.

Javnstøðan má víkja

Aðrastaðni í blaðnum vísir Ólavur Ellefsen, formaður í Javnstøðunevndini, á, at farloyvisskipanin hevur vansar fyri bæði kynini, og kann í so máta vera ein bági fyri javnstøðuarbeiðið. Skipanin revsar kvinnur á tann hátt, at hon ger seg inn á lívsinntøku og arbeiðsmøguleikar, og hon ger seg inn á menn á tann hátt, at teir hava minni tíð saman við

børnum sínum, umframt at hon ger støðu teir í foreldrarættarmálum truplari.

Tað er kortini ikki hugtakið um javnstøðu, ið skal stýra kjakinum, heldur Arni Zachariassen, sum eisini metir, at skipanin kann bjarga starvs- og inntøkumissi á annan hátt enn at stýra talið á farloyvisdøgum millum foreldrini.

– Eg eri øgiliga lítið við upp á javnstøðu sum eitt abstrakt hugtak - at tað skal vera so stýrandi. Tað er upp á onkran máta órættvíst, at mammur taka meira farloyvi enn pápar, men eg haldi, at tað er púra náttúrligt. Og um eitt abstrakt hugtak sum javnstøða er í andstøðu við tað, so má javnstøðan í mínari verð fara. Tað, sum er umráðandi, er barnið, og ikki í hvønn mun vit liva upp til hugtakið javnstøða.

Arni Zachariassen ásannar tó, at tað er ein trupulleiki, at rættarskipanin á ein hátt dúvar upp á farloyvi fyri at áseta foreldrarætt.

– Tað er ein trupulleiki, og tað virkar sum ein heiladeyður máti at fara fram. At siga, at vit siggja, at barnið er meira saman við mammuni, samstundis sum lógin sigur, at barnið skal vera meira saman við mammuni, tað gevur onga meining, sigur Arni Zachariassen, sum tó leggur aftrat, tað eru børnini, ið skulu hava rætt foreldrini heldur enn umvent.

Størsta orsök til mismun millum kynini

STEINAR PÁTURSSON

Soleiðis sum farloyvisskipanin er snikkað saman, fremur hon mismun móti báðum foreldrum. Ólavur Ellefsen, formaður í Javnstøðunevndini, vísir á, at fyri mammuna gongur skipanin út yvir karrieruna, lívsinntøkuna og pensiónina,

meðan pápin verður fyri sviðusoð, bæði tí hann fær minni tíð heima við barninum, umframt at tað gongur út yvir móguleikarnar hjá pápanum at fáa foreldrarætt, skuldi parið farið hvør til sítt.

– Størsta orsøkin til mismun millum kynini er tað, at mammurnar taka barsil og eru burtur av arbeiðsmarknaðinum tey árin. Hyggja vit eftir teim-

um kvinnunum, sum fara av arbeiðsmarknaðinum, hava tær munandi lægri lívsinntøku enn tær, sum ikki gera. Lívsinntøkan er um 20-30 prosent lægri, sigur Ólavur Ellefsen.

– Lønin verður lægri, pensjónin verður lægri, og móguleikarnir á arbeiðsmarknaðinum verða verri.

Tað, at mamman hevur rætt til nógv meira farloyvi enn

pápin, hevur eisini ávirkan á móguleikanum hjá pápanum at fáa foreldrarætt, skuldi eitt par farið hvør til sítt.

– Rætturin hyggur eftir, hvør hevur tikið sær av børnunum, og so gevur rætturin mammuni foreldrarættin av teirri einastu grund at hon hevur tikið sær av teimum, sigur Ólavur Ellefsen og ger greitt, at farið verður inn við lóg at geva

mammuni fyrimun í foreldrarættarmálum, tí at lógin sigur, at mamman fær 44 vikur í farloyvi, meðan pápin bert fær fyra.